

Akcinių bankų įstatymas

Respublikos Prezidentas skelbia šį Seimo 1925 m. sausio mėn. 31 d. priimtą Akcinių bankų įstatymą.

Akciniai bankai gali būti steigiami dviejų rūšių: trumpo ir ilgo laiko kredito.

Trumpo laiko kredito akciniai bankai duoda trumpam laikui paskolas, laiduotas pirmiausia kilnojamuoju ir lengvai realizuojamu turtu; jų pasyvus sudaro kapitalai ir įvairūs indėliai.

Ilgo laiko kredito akciniai bankai duoda ilgesniam laikui paskolas, laiduotas tikrai nekilnojamuoju turtu; jų pasyvus sudaro, be kapitalo, dar realizuojamieji įkaitiniai lakštai.

Akciniai bankai steigiami ir veikia akcinių bendrovių įstatymu (V. Ž. Nr. 179, eil. 1227) ir nurodytomis šiame įstatyme taisyklėmis.

A. Trumpo laiko kredito bankai.

§ 1.

Akcinio banko pagrindinis kapitalas negali būti mažesnis kaip 2.000.000 litų.

§ 2.

Bankai daro šias operacijas:

1. Diskontuoja vietinius ir užsieninius vekselius ir prekybos pasižadėjimus ne mažiau kaip su 2 patikimais parašais.
2. Skolina pinigus, jei laiduojama:
 - a) Valstybės procentinėmis popieromis, dalimis (pajais), akcijomis, įkaitų lakštais, vekseliais, svetima valiuta ir kitomis vertybės popieromis;
 - b) konosamentais, prekybos sandėlių žyminiais (variantais), transporto kontorų kvitais ir geležinkelio dublikatais;
 - c) brangiųjų metalų ar prekių įkeitimu ir nekilnojamojo turto ipoteka;
 - d) vekseliais.
3. Perka ir parduoda savo sąskaita —
 - a) brangiuosius metalus;
 - b) užsienio valiutą ir užsienio vertybės popierus, kotiruojamas užsienio biržose;
 - c) čekius ir tratas;
 - d) valstybines popieras, vyriausybės garantuotas akcijas ir obligacijas, žemės ir miestų bankų įkaitinius lakštus, taip pat kitų akcinių bendrovių akcijas ir dalis (pajus), jeigu jie kotiruojami Lietuvos biržoje.
4. Perka ir parduoda trečiojo asmens sąskaita visokios vertybės popierus ir prekes.
5. Gauna įmokėjimus vekseliais ir kitais termininiais dokumentais.
6. Duoda čekius, perlaidas, kredityvus ir tratas.
7. Akceptuoja kitų įstaigų ir žmonių duotus vekselius, išmoka jų perlaidas, čekius ir kredityvus.
8. Ima indėlius aprėžtam ar neaprežtam laikui ir einamąja sąskaita.
9. Ima laikyti ir valdyti visokias vertybės popierus ir kitokias brangenybes.
10. Perdiskontuoja vekselius kitose kredito įstaigose ir antru kartu įkeičia paimtas įkaitu vertybės popierus ir prekes.

§ 3.

Priimamų diskontuoti vekselių ir pasižadėjimų terminas turi būti ne ilgesnis kaip 9 mėnesiai; paskolos gali būti duodamos ne ilgiau kaip 9 mėnesiams.

§ 4.

Vienam asmeniui ar įstaigai paskola, garantuota vienais vekseliais, negali būti didesnė kaip $\frac{1}{8}$ pagrindinio banko kapitalo.

§ 5.

Jei įkeičiamos valstybės procentinės popieros, vyriausybės laiduotos obligacijos ar brangieji metalai, tai paskolos duodama ne daugiau kaip 90 procentų įkaitų vertės; jei įkeičiamos kitos vertybės popieros ar prekės — ne daugiau kaip 80 procentų jų biržos kainos.

§ 6.

Bankas, priimdamas įkaitais dalis (pajus) ar akcijas, turi, skolininkui reikalaujant, pažymėti kvite visus jo akcijų ir dalių (pajų) numerius; skolininkui sutinkant, bankas savo vardu gali pristatyti akcijas visuotinajam bendrovių susirinkimui.

§ 7.

Imti įkaitais greitai gendą daiktai negalima. Priimtos įkaitais prekės turi būti apdraustos. Įkaitų apdraudimas turi būti ne mažesnis kaip paskolintoji suma.

§ 8.

Paskolos vekseliais gali būti duodamos ne ilgiau kaip trims mėnesiams, valdybai vienu balsu nutarus. Visų in blanco paskolų didumas negali būti didesnis kaip $\frac{1}{4}$ pagrindinio ir atsargos kapitalo.

§ 9.

Pirkti savo sąskaita valstybės negarantuotų popierių bankai gali ne daugiau kaip už pusę pagrindinio ir atsargos kapitalo; užsienio valiutos ir kitų užsienio vertybės popierių — ne daugiau kaip už $\frac{1}{4}$ pagrindinio ir atsargos kapitalo.

§ 10.

Bankams draudžiama pirkti ir imti įkaitu savo akcijos.

§ 11.

Nei banko valdybos nariai, nei banko tarnautojai neturi teisės naudotis savo įstaigoje vekseliniu kreditu.

§ 12.

Įkeistosioms prekėms ir popieroms pingant, bankas, nežiūrėdamas paskolos termino, turi teisės išreikalauti papildyti maržą. Marža turi būti papildyta per dvi savaiti nuo pareiškimo išsiuntimo dienos.

§ 13.

Jei skolininkas, davęs įkaitą, neįmokėjo paskolos, terminui pasibaigus arba pasiuntus numatytą 12 § pranešimą, tai apdraustu laišku siunčiamas jam pareiškimas grąžinti skolą per 3 dienas. Skolos nustatytu laiku neįmokėjus, visi įkantai arba jų dalis gali būti parduoti biržoje arba, jei jos nėra, iš varžytinių. Bankas turi teisės pasilaikyti įkaitus tik tais atvejais, jei pasiūlytoji kaina neatlygina duotos skolos, iš gautosios, įkaitus pardavus, sumos išskaitoma skola, procentai ir išlaidos; likučiai grąžinami skolininkui. Jei, pardavus įkaitus, gautoji suma neatlygina skolos, tai skirtumas gali būti išreikalautas iš skolininko.

§ 14.

Jei nustatytu terminu skolininkas negrąžina bankui skolų, tai bankas gali atsiteisti, pasinaudodamas visokios rūšies skolininko depozitais.

§ 15.

Indėliai turi būti vardiniai. Jie imami ne ilgiau kaip dvejiems metams. Indėlių bilietai gali būti perleisti kitiems, įrašius tai banko knygoje.

§ 16.

Įvairūs daiktai imami laikyti seifuose tam tikromis taisyklėmis, kurias nustato Finansų Ministeris.

§ 17.

Įnešti į banką indėliais arba einamąją sąskaita pinigai gali būti sulaikyti arba paimti tik tai teismui nutarus, išskyrus atvejus, § 14 numatytus.

§ 18.

Įkeistas bankui turtas gali būti paimtas ir parduotas tik tai teismui nutarus ta sąlyga, kad banko skola su procentais ir visomis išlaidomis būtų atlyginta pirmiausia.

§ 19.

Visi banko pasižadėjimai indėliais, einamosiomis sąskaitomis, korespondentais, perdiskontuotais vekseliais ir kt. negali būti didesni kaip dešimteriojas jo pagrindinis ir atsargos kapitalas.

§ 20.

Nekilnojamasis turtas įsigyti bankams leidžiama tikta savo reikalams.

Tais atvejais, kai abejojama, ar skolininkas grąžins skolą, bankui leidžiama papildomuoju įkaitu ir nekilnojamasis turtas imti. Nekilnojamasis turtas, banko pasilaikytas 13 §, turi būti realizuotas ne vėliau kaip per dvejus metus nuo dienos, kai turtas tapo banko nuosavybe.

§ 21.

Valdybos ir priežiūros tarybos nariai turi būti Lietuvos piliečiai. Finansų Ministeriui sutikus, į valdybą ir priežiūros tarybą gali įeiti taip pat svetimšaliai, kurių gali būti ne daugiau kaip 1/3 visų narių. Bankų valdybos ar priežiūros tarybos sudaromo ne mažiau kaip iš trijų narių.

§ 22.

Reikalui esant, gali būti sudaromi diskonto komitetai, kuriems pavedama tvirtinti atidaromus kreditus priimti diskontuojamus vekselius ir nustatyti paskolos didumą įvairioms vertybėms popieroms, prekėms ir t.t.

§ 23.

Banko kasose turi būti gyvais pinigais ne mažiau kaip 15% visų netermininių indėlių. Gyvais pinigais laikomos ir einamosios sąskaitos Lietuvos Banke arba Valstybės įždinėse.

§ 24.

Grynojo pelno dalis atsargos kapitalui skiriami tol, kol šis sudarys bent pusę pagrindinio kapitalo

§ 25.

Jei metinio dividendo būtų daugiau kaip 12%, tai iš to, kas yra daugiau, pusė skiriama atsargos kapitalui, jei jis dar nėra pasiekęs nustatytos 24 § normos; antroji gi pusė skirstoma akcininkų nuožiūra.

§ 26.

Banko balansai skelbiami „Vyriausybės Žiniuose“ ne rečiau kaip vieną kartą per 3 mėnesius.

§ 27.

Banko skyriai steigiami visuotinajam akcininkų susirinkimui nutarus ir Finansų Ministeriui leidus.

§ 28.

Banko tarnautojai, valdybos, priežiūros tarybos ir diskonto komiteto nariai privalo laikyti paslapyje banko santykius su privatinėmis įstaigomis ir asmenimis.

§ 29.

Akcinių bankų įstatus tvirtina Ministerių Kabinetas.

§ 30.

Akcinių bankų įstatai, kuriais numatomos platesnės bankų operacijos ar kurios nors privilegijos, leidžiami įstatymų keliu.

§ 31.

Esamųjų akcinių bankų įstatai, kurie nesutinka su šituo įstatymu, per vienerius metus, šį įstatymą paskelbus, turi būti pristatyti Ministerių Kabinetai tvirtinti.

P a s t a b a. Šio įstatymo 1 § numatytam pagrindiniam banko kapitalui sudaryti terminą Finansų Ministeris turi teisę pailginti dar dvejiems metams.

§ 32.

Lietuvos Banko ir Žemės Banko įstatų šis įstatymas neliečia.

§ 33.

Šitam įstatymai vykdyti Finansų Ministeris turi teisės leisti reikalingų instrukcijų.

B. Ilgo laiko kredito bankai.

§ 34.

Ilgo laiko kredito akcinių bankų įstatai leidžiami įstatymų keliu.

Stulginskis
Respublikos Prezidentas

V. Petrulis
Ministeris Pirmininkas

Prieiga per internetą [žiūrėta: 2013-08-12]

<http://www3.lrs.lt/pls/inter archyvas/dokpaieska arch.showdoc l?p id=113812&p query=&p tr2=2>